

Nechtění klasici

Týden, leden 2010, Pavel Mandys

V druhé polovině devadesátých let dostal literární historik Jiří Holý dobrý nápad vydávat souhrnnou kritickou edici české klasiky staré i moderní, od středověkých legend přes Máchu a Vančuru až po Jiřího Grušu. Vycházet měly čtyři svazky ročně, texty měly být přezkoumány a vybaveny pečlivými edičními poznámkami, aby tak mohly být autoritativní verzí, z níž by mohla vycházet populárnější vydání. Kromě titulů, které nechybějí ani v televizních anketách, tu vyšli autoři pozapomenutí (osobně mám největší radost z Karla Michala, jehož dílo je tu v jediném, nevelkém svazku krásně pohromadě) i díla těch, které máme spojené s nějakým ideologickým, ponejvíce komunistickým angažmá, takovými jsou například Marie Majerová nebo Václav Řezáč; Česká knižnice připomněla jejich předchozí lepší díla.

Na první pohled záslužný projekt, který by měli ocenit nejen literární vědci a starosvětsky založení čtenáři, ale také středoškolští učitelé češtiny, knihovníci a veřejnost obecně. Své jméno by k němu přidaly významné české firmy, jak je to obvyklé jinde v Evropě: v Německu dokonce firma Bosch zaplatila ne tamní, ale českou klasiku přeloženou do němčiny. Čeští literární vědci to v roce 1996 prostřednictvím historika Květoslava Chvatíka zkusili přes Viktora Koženého, což ale nebyl ten nejvhodnější sponzor: po roce podporu zastavil. Co hůře, jiný se od té doby nenašel.

Špatně to dopadlo i s nakladatelstvím, které se edice chopilo: zadlužený Český spisovatel vydal dva tituly a zanikl. Záchrana přišla z ministerstva kultury (i to je zcela v pořádku), které dotovalo vydávání u Nakladatelství Lidové noviny. Trvalo to jedenáct let, ale prodávalo se toho zoufale málo a v posledních letech už i v NLN zvolnili tempo. A koncem loňského roku edici převzalo další nakladatelství, Host; zatím vydali Wintera a Zeyera. Přejme edici, ať tam vydrží alespoň stejně tak dlouho.

Sloupek jsem původně začínal povzdechnutím, co by si asi Mácha s Němcovou o tom kolotoči pomysleli. Ale oni by překvapení nebyli. Nakladatelství Academia loni jako novoročenku poslalo faksimile nekrologu, který na Boženu Němcovou v roce 1862 napsal Vítězslav Hálek. Stojí tam taky toto: „Ubohý spisovatel nedostane za svoje dílo ani tolik, aby si mohl suchou kurku denně ve vodě namočit po ten čas, po který dílo psal. A nakladatelé naši jsou ty pijavice, jenž krev z jeho tváří vysáli.“